

Avdelningen för ekonomisk statistik
Jenny Hjort

Möte i användarrådet för FoU-statistik 20 april 2020

Närvarande:

Gustav Hansson, Vetenskapsrådet
Mats Johnsson, del av mötet, Utbildningsdepartementet
Ingrid Pettersson, Universitetskanslersämbetet
Peter Svensson, Tillväxtanalys
Marianne Hall, Lunds universitet
Karl Westberg, Näringsdepartementet
Rolf Nilsson, Vinnova
Olof Sandberg, RISE
Peter Johansson, Teknikföretagen

Från SCB

Cecilia Hertzman, ES/LEDN, vik ordförande
Nils Adriansson, ES/INF
Björn Forssell, ES/INF
Jenny Hjort, ES/INF
Agnes Norberg, ES/INF, del av mötet
Andres Quinones, ES/INF, del av mötet
Susanne Svartengren, del av mötet, ES/SA

Frånvarande:

Eva Marie Rigné, Sveriges Kommuner och Landsting
Martin A Wikström, Kungl. IVA
Roger Svensson, Institutet för Näringslivsforskning

1 Formalia

- 1a. Ordf. öppnar mötet och hälsar alla välkomna
- 1b. Peter Johansson väljs till justerare
- 1c. Dagordningen godkänns
- 1d. Anteckningarna från föregående möte godkänns
- 1e. Kort presentationsrunda

2 Information om SCB

Cecilia Hertzman börjar med att presentera vad som händer på SCB i stort gällande Covid-19, men främst på Avdelningen för ekonomisk statistik (ES).

De flesta av SCB:s medarbetare arbetar hemma men kontoren i Stockholm och Örebro är inte stängda.

I mitten av mars arbetades det med kontinuitetsplanering på SCB. Om det behöver göras prioriteringar pga hög sjukfrånvaro kommer korttidsstatistik som är underlag för BNP-kvartal prioriteras först.

Initialt kunde inte de som arbetar som intervjuare arbeta hemma, pga de system och utrustning som de behöver för att genomföra intervjuer. Sedan cirka en vecka tillbaka är detta löst.

SCB ser ett antal utmaningar i samband Covid-19 gällande insamling och granskning av uppgifter från företagen. SCB är dels oroliga för hur svarsfrekvenserna kommer påverkas och vissa stora företag som har permitterat personal har meddelat att de har svårt att lämna uppgifter. SCB har en dialog med dessa företag.

SCB har även fått metodutmaningar t.ex. i att mäta prisutvecklingen där det inte finns några priser att mäta längre. SCB bevakar även hur förändringarna företagen kan göra av momsredovisningen påverkar SCB.

SCB har även genomfört en del aktiviteter för att minska uppgiftslämnarbördan för företagen. SCB har skjutit fram några undersökningar, har förlängt anståndstider och i några undersökningar har minskat urvalen.

Det är ett stort tryck på att SCB ska leverera mer och snabbare statistik som kan belysa vilka effekter Corona har på samhället. Det finns numera en dedikerad plats på scb.se för statistik rörande Covid-19.

3 FoU-statistiken

a) FoU-undersökningarna 2019

Pågående insamlingen

Just nu pågår insamling av referensår 2019. För tillfället syns ingen påverkan av Covid-19 på inflödet.

Det har skett förändringar i årets undersökningar och som tidigare presenterats på användarrådet. Det har gjorts en samordning av blanketterna för företag och offentlig sektor. Det har också blivit uppgiftslämnarskyldighet på samtliga frågor, vilket betyder att även frågan om prognosen för 2020 är obligatoriska att besvara. Med tanke på läget så är frågan hur väl de prognoser som lämnas för 2020 nu kommer stämma med utfallet. SCB kommer se över hur vi bäst hanterar detta.

Som det tidigare har informerats om kommer det inte ske någon direktinsamling av PNP för referensår 2019 utan det kommer att modellskattas. Det kommer ske en utredning hur detta ska mätas framöver. Det kommer inte heller ske någon direktinsamling av lokala och regionala FoU-enheter utan även det kommer att modellskattas istället.

I tidsanvändningsundersökningen som går ut till anställda vid samtliga lärosäten kommer det i år inte ske några telefonpåminnelser. Dessa har haft en marginell inverkan på inflödet. Energimyndigheten och Kammarkollegiet kommer att särredovisas som finansieringskälla i ekonomidelen i UoH.

Uppdatering av SSD

Det genomförs en översyn av tabellerna i SCB:s statistikdatabaser (SSD) för undersökningen Forskning och utveckling i Sverige. för att göra det lättare att hitta och samordna så det ser så lika ut som möjligt mellan sektorerna.

Det kommer att skickas ut ett underlag till användarrådet för synpunkter innan sommaren. UKÄ lyfte behovet av en workshop och SCB kommer fundera på hur vi bäst genomför detta med tanke på den rådande situationen.

Det kommer inte att finnas någon mikrodata i offentliga sektorn framöver.

Det kommer finnas en kategori som heter Offentliga icke-vinstdrivande institutioner för organisationer tillhörande offentliga sektorn men ej är statliga myndigheter, regioner, kommuner eller lokala och regionala FoU-enheter.

ALF-medel (forskningsdelen) flyttar till regionerna i redovisningen. Vetenskapsrådet undrade hur redovisningen kommer se ut. Den delen som finns kvar inom universitet- och högskolor kommer redovisas där.

Det kommer bli nya tabeller, tex typ av FoU samt nya variabler, tex extern personal. Det kommer även ske en rensning av värdemängderna, det gjordes senaste 2007-2008. SCB kommer att ta bort det som finns under äldre serie idag. Det är väldigt få besökare idag för dessa serier. Istället kommer det som finns idag hamna under äldre serier.

De färdiga tabeller och diagram som finns på hemsidan kommer utökas.

Vinnova undrade vilken sektor som RISE kommer tillhöra när resultaten för referensåret 2019 publiceras. SCB utgår från nationell sektorindelning som finns, vilket betyder att RISE kommer fortsätta tillhöra företagssektorn.

Vinnova meddelade att det är väldigt bra att översynen görs av SSD men lyfte samtidigt svårigheterna med att svårt få till meningsfulla tidsserier pga företag byter bransch.

Vetenskapsrådet undrade om det är aktuellt med en uppdatering av statsbudgetanalysen som utgår från vårbudgeten med tanke på den rådande situationen. SCB tar med sig den frågan och diskuterar behov och möjligheter.

Preliminär statistik

Den 10 juli publiceras preliminära siffrorna på uppdrag av utbildningsdepartementet. Det som kommer publiceras nyckelvariabler.

b) Nyligen publicerad statistik

Den 17 april publicerades en rapport rörande innovationsundersökningen, referensår 2016-2018. Det som är nytt i rapporten jämfört med den statistik som publicerades i höstas är regionala jämförelser, på NUTS2-nivå. I rapporten är det väldigt få jämförelser med tidigare år pga förändringarna definitionerna i Oslomanualen mellan åren. Rapporten finns [här](#).

En kort sammanfattning av resultaten från statlig finansiering av FoU som publicerades den 15 april gicks igenom. [Här](#) finns statistiknyheten.

4 Nya statistiska enheter

SCB genomför en översyn av enheter för statistikproduktion för att leva upp till rådets förordning (EEG) nr 696/93 av den 15 mars 1993 om statistiska enheter för observation och analys av produktionssystemet inom gemenskapen, [länk](#). Inom ramen för arbetet pågår en profilering av företag som kommer påverka sammansättningen av enheterna.

Syftet är att den europeiska statistiken ska harmoniseras, att enheterna på ett bättre sätt ska spegla de faktiska förhållandena samt att minska organisatoriska aspekters påverkan på statistiken.

Just nu pågår profileringsarbetet och den profilering som görs sker i största utsträckning maskinellt, ca 40 000 FE konstrueras på detta sätt. Runt 600 FE kommer att profileras genom enklare justeringar av den maskinella profileringen och 150 kommer profileras manuellt. Profileringsarbetet ska vara klart i april för SBS. De nya statistiska enheterna kommer implementeras i mars-SAMU 2020.

Information om kommunikationen kring införandet av de nya statistiska enheterna

Det finns, sedan 8 april, en webbsida på [scb.se](#) för att löpande informera om arbetet med de nya statistiska enheterna.

Det har skett informationsutskick till användarråden som berörs samt information till de statistik ansvariga myndigheterna som är kopplade till den ekonomiska statistiken.

Det pågår arbete med för att ge information på respektive undersöknings-/produktsida på [scb.se](#). Det kommer finnas information i kvalitetsdeklaration samt länkar till tabeller.

Det finns en framtagen kommunikationsplan. Arbetet med kommunikationen med uppgiftslämnare har inte påbörjats ännu.

Det finns ett antal kommunikationskanaler med fokus på expert användarna/förädlarna. Planen är löpande information på hemsidan, skicka ut pressmeddelande och senare i höst hålla ett seminarium i samband med att ett temanummer i Sveriges ekonomi publiceras.

Genomgång av hur FoU- och innovationsstatistiken påverkas

Det är FoU inom företagssektorn och Innovationsundersökningen som kommer att påverkas av de nya statistiska enheterna. För FoU inom företagssektorn är det för referensåret 2021 och för Innovationsundersökningen är det för referensperioden 2020-2022 som de nya statistiska enheterna kommer implementeras.

FoU- och innovationsstatistiken använder sig idag av företagsenhet (FE) som statistisk enhet. Idag överensstämmer en FE i de flesta fall

med en juridisk enhet (JE), bortsett från ett 40-tal fall där en FE består av flera ingående JE. Som följd av anpassning till förordningen kommer FE i högre utsträckning bestå av fler ingående JE.

En konsekvens av implementeringen av de nya statistiska enheterna är att urvalet kommer behöva ökas när vi undersöker JE. Förhoppning är att den upplevda uppgiftslämnarbördan inte ska bli större.

SCB informerade om att det inte kommer ske någon tillbakaräkning i samband med att de nya statistiska enheterna implementeras. För FoU-statistiken kommer det finnas parallella tidsserier första gången de nya statistiska enheterna används.

De utmaningar som finns gäller främst innovationsundersökningen pga kvalitativa frågor som ställas i undersökningen. Här pågår det tex diskussioner hur SCB ska hantera de regionala redovisningarna framöver. SCB stämmer av med hur andra länder inom Eurostat.

Vinnova undrade vad som händer med cut-off gränsen. De nya statistiska enheterna kommer innebära att de mindre företagen kommer fångas bättre.

5 Övriga uppdrag och undersökningar

Som det tidigare har informerats om så har SCB fått i uppdrag att kartlägga användningen av AI i Sverige. Uppdraget genomförs dels genom surveyundersökning och dels genom en mer innovativ del.

Frågor som relaterar till AI har inkluderas i de etablerade undersökningarna inom IKT- och FoU-området. Insamlingen pågår i respektive undersökning och frågorna mottas väl. Resultatet och rapporten kommer att publiceras den 25 november och i samband med publiceringen kommer det hållas ett seminarium. Det kommer inte presenteras några preliminära resultat i sommar i samband med uppdraget till utbildningsdepartementet.

Det är nu klart att SCB kommer genomföra nästa version av innovationsbarometern. Undersökningen genomförs på uppdrag av Vinnova. Det pågår just nu ett arbete, som samordnas av Vinnova, att arbeta om den enkät som användas senast undersökningen genomfördes av SKR. Innovationsbarometern kommer gå ut samtidigt som innovationsundersökning för företag, dvs våren 2021. Privata företag som finansieras av offentlig sektor kommer framöver att ingå i företagsundersökning genom att utöka urvalet.

Vinnova undrade hur kontakten ser ut med finansdepartementet för att få denna undersökning som officiell statistik framöver. SCB har hittills inte haft någon kontakt med departementet gällande detta. Vinnova är gärna också med i dessa kontakter framöver.

6 Möten inför hösten

SCB skickar ut förslag på tider till nästkommande möte.